

Medisch wetenschapper Vincent Gouttebarga

‘Voetbal was een goedbetaalde hobby’

Blessureleed zorgde ervoor dat Vincent Gouttebarga niet alles uit zijn profvoetbalcarrière heeft kunnen halen. Maar door zijn blessures is de Fransman wel onderzoeker en docent aan het AMC geworden.

Tennis, tafeltennis, judo, voetbal. In zijn geboorteplaats Vichy, Frankrijk, beoefende Vincent Gouttebarga (40) als kind vele sporten. “Tot ik een jaar of veertien was”, herinnert hij zich. “Toen heb ik alle pijlen op het voetbal gericht. Mensen om mij heen zagen dat ik talent had.” Zijn ouders vonden het prima, maar drukten hem wel op het hart dat school het belangrijkste was. “Zo stond ik er zelf ook in. Je kunt heel talentvol zijn als jeugdspeler, maar de kans dat je prof wordt, is niet zo groot. En als je het al redt: een voetbalcarrière duurt maximaal vijftien jaar. Ik voetbalde omdat ik het leuk vond, maar ik droomde niet van een bestaan als beroepsvoetballer. Ik wilde gymleraar worden.”

Daarom studeerde Gouttebarga bewegingswetenschappen op het moment dat hij doorbrak als prof bij AJ Auxerre. Via FC Courmoulin d’Auvergne, uitkomend in de laagste Franse profklasse, belandde hij in Nederland. “Voor het hoogste niveau in Frankrijk kwam ik te kort, dus toen ik op proef mocht komen bij Eredivisieclub FC Volendam heb ik die kans gegrepen.”

Na een succesvolle stage kreeg hij een contract in Volendam en veroverde hij al snel een basisplek. “Hoewel we in de degradatiezone bivakkeerden, presteerde ik niet slecht. Willem II toonde interesse, die club speelde destijds Champions League.” Een ernstige knieblessure gooide echter roet in het eten. In plaats van een transfer naar Tilburg reed Gouttebarga dagelijks op en neer naar het Sportmedisch Centrum van de KNVB in Zeist om te revalideren. “Elk nadeel heeft z’n voordeel”, haalt hij een Crujffiaanse wijsheid aan. “Want in dat sportcentrum werd mijn interesse voor de medische wereld gewekt.” De Fransman startte in 2002, naast het voetbal, met de studie geneeskunde in het AMC in Amsterdam.

Mentale gezondheid

Door zijn knieblessure zou hij op voetbalgebied geen stap meer omhoog maken. Na Volendam kwam Gouttebarga nog vijf seizoenen uit voor FC Omniworld in de Eerste Divisie, wat goed te combineren viel met zijn studie. Buiten het voetbal kende hij meer succes: in 2008, het jaar nadat hij zijn voetbal-

schoenen aan de wilgen had gehangen, rondde Gouttebarga een proefschrift over klinimetrie af. Hij promoveerde en behaalde de graad van doctor. “Ik ben er in die periode achter gekomen dat onderzoek doen heel erg bij mij past. Ik ben iemand die graag georganiseerd en systematisch werkt.” En sportfanaat die hij is, wilde hij zijn wetenschappelijke werk in dienst stellen van de topsport.

Dat doet Gouttebarga als universitair docent bij het AMC, waar hij onderzoek verricht en studenten begeleidt. Daarnaast is hij Chief Medical Officer bij de FIFPro, de mondiale vakbond voor profvoetballers. In die rol adviseert hij nationale voetbalvakbonden. “Van Australië en Zuid-Amerika tot de VVCS (Vereniging van Contractspelers, red.) in Nederland. Als FIFPro zetten we ook zaken op de agenda die te maken hebben met de veiligheid en gezondheid van profvoetballers.” Zo heeft de vakbond zich sterk gemaakt tegen een zomers WK in Qatar in 2022. “Het is daar dan boven de 40 graden. We hebben aangetoond dat een toernooi op dat niveau bij die temperaturen onverantwoord is.” Met resultaat: het WK in Qatar wordt in de winter gehouden.

Verder doet Gouttebarga sinds 2013 onderzoek naar de mentale gezondheid van profvoetballers tijdens en na hun carrière. “Uit onze studies blijkt dat ongeveer een derde van de profs kampt met psychische klachten, zoals angst, depressie en slapeloosheid. Factoren die daartoe leiden zijn langdurige blessures, weinig sociale

steun en ontevredenheid over de carrière. Die aspecten hangen vaak met elkaar samen. Een voetballer die door een blessure lange tijd niet kan trainen en spelen, valideert vaak apart van de groep, met mogelijk sociale isolatie tot gevolg.”

Zelf heeft Gouttebarga daar toen hij geblesseerd was geen last van gehad. “Natuurlijk was ik terneergeslagen op die momenten. Maar die blessures hebben me ook veel gebracht. Bovendien heb ik het voetbal altijd als een goedbetaalde hobby gezien en het leven ernaast even belangrijk gevonden.” Die instelling hebben maar weinig professionele voetballers, weet Gouttebarga. “In andere takken van topsport is studeren naast de sport heel normaal. De voetbalwereld blijft achter. Terwijl het zo belangrijk is na te denken over het leven na een sportcarrière. De meesten moeten dan nog dertig jaar tot hun pensioen. Als je dan

niet weet wat je wilt en geen studie hebt gedaan, verhoogt dat de kans op psychische problemen.”

Misvatting

Dat voetballers dankzij hun exorbitante salarissen niet meer hoeven te werken na hun loopbaan, is volgens Gouttebarga een misvatting. “Procentueel gezien zijn het er maar heel weinig die zich financieel onafhankelijk voetballen. De meeste beroepsvoetballers kunnen na hun carrière niet achteroverleunen tot hun pensioen.” Daarom promoten FIFPro en de nationale voetbalvakbonden het studeren tijdens een voetballoopbaan. Vincent Gouttebarga deed dat en plukt er nu de vruchten van. “Ik heb het enorm naar mijn zin in mijn werk. Het voetbal mis ik geen seconde, ik heb ook helemaal geen tijd om het te missen.”

EK in Frankrijk

Op zondag 10 juli wordt de finale van het EK voetbal in Gouttebarges geboorteland Frankrijk gespeeld. “Er zijn veel kanshebbers voor de titel”, zegt de oud-voetballer. “Ik denk dat het gaat tussen België, Duitsland, Engeland, Spanje en Frankrijk.” Hij hoopt, uiteraard, op winst voor het thuisland. “Dat is het voordeel van twee paspoorten: nu Oranje niet meedoet, kan ik voor Frankrijk juichen.”

